

INSTYTUT NEOFILOLOGII I BADAŃ
INTERDYSCYPLINARNYCH
UNIwersytet PRZYRODNICZO-HUMANISTYCZNY
W SIEDLCACH

**COLLOQUIA LITTERARIA
SEDLCENSIA**

TOM XII

Rafał Kozak

Bella gerant alii, tu, felix Austria, nube!
Habsburgowie w twórczości Karla Vocelki

Redakcja tomu
Roman Mnich

SIEDLCE 2014

Spis treści

I. Wstęp i metodologia badań nad dynastią Habsburgów.....	11
1. Wprowadzenie.....	11
2. Metodologia badań.....	13
2.1. Propaganda – próba zdefiniowania pojęcia.....	14
2.2. Propaganda domu Habsburgów – próba zdefiniowania pojęcia.....	17
2.3. Potęgą rodu Habsburgów.....	25
3. Stan badań nad twórcami potęgi rodowej dynastii Habsburgów.....	26
3.1. Rudolf I Habsburg.....	26
3.2. Rudolf IV Założyciel.....	35
3.3. Fryderyk III.....	41
3.4. Maksymilian I.....	47
3.5. Karol V.....	53
3.6. Rudolf II.....	59
3.7. Leopold I.....	65
3.8. Maria Teresa.....	72
3.9. Franciszek Józef.....	79
3.10. Ferdynand Maksymilian – cesarz Meksyku.....	93
3.11. Cesarzowa Elżbieta.....	100
II. Analiza wpływu propagandy dworskiej na potęgę rodową Habsburgów w twórczości Karla Vocelki.....	115
1. Legendy i stereotypy dotyczące dynastii Habsburgów.....	115
1.1. Propagandowe uzasadnienie władzy.....	116
1.2. Habsburska świadomość posłannictwa.....	117
1.3. Legendarne cechy władców habsburskich.....	120
1.4. Legendy o pochodzeniu Habsburgów.....	122
1.5. Habsburskie stereotypy w piśmiennictwie historycznym, podręcznikach i filmach.....	124
2. Habsburska pobożność.....	127
2.1. Kult krzyża.....	129
2.2. Kult Eucharystii.....	130
2.3. Kult maryjny.....	132
2.4. Habsburski kult osób świętych.....	135
2.5. Religijne rytuały Habsburgów.....	137
3. Habsburgowie jako mecenas i kolekcjonerzy sztuki.....	138
3.1. Sztuki piękne jako środek reprezentacji władzy.....	142
3.2. Kolekcjonerstwo.....	146
4. Rezydencje.....	153
4.1. Rezydencje austriackich Habsburgów.....	154
4.2. Rezydencje hiszpańskich Habsburgów.....	157

4.3. Rezydencje klasztorne.....	160
5. Ceremoniały dworskie.....	164
5.1. Ceremoniał burgundzko-hiszpański.....	165
5.2. Ceremoniał wiedeński.....	169
6. Święta i uroczystości dworskie Habsburgów.....	173
6.1. Turnieje i teatr.....	174
6.2. Triumf władcy.....	178
6.3. Rytuały przejścia.....	180
6.4. Uroczystości ostatniego wieku monarchii habsburskiej – jubileusze i bale dworskie.....	184
7. Wojny z Turcją.....	185
8. Symbole władzy i insygnia.....	190
8.1. Kapelusz arcyksiążęcy.....	191
8.2. Insygnia cesarskie.....	193
8.3. Czeskie insygnia.....	197
8.4. Węgierskie insygnia.....	199
9. Dewizy i motta Habsburgów.....	202
9.1. AEIOU – dewiza cesarza Fryderyka III.....	202
9.2. Słupy Heraklesa – dewiza cesarza Karola V.....	204
9.3. Dewizy nowożytnych Habsburgów.....	205
10. Koronacje i objęcia władzy.....	206
10.1. Hołd dziedziczny.....	207
10.2. Koronacje królewskie i cesarskie.....	209
10.3. Koronacje na króla Czech.....	217
10.4. Koronacje na króla Węgier.....	220
11. Ceremoniał pogrzebowy Habsburgów.....	224
11.1. Średniowieczny i nowożytny ceremoniał pogrzebowy.....	224
11.2. Krypta Cesarska w Kościele Kapucynów.....	228
11.3. Ceremoniał pogrzebowy hiszpańskich Habsburgów.....	229
12. Polowania.....	232
12.1. Polowania Habsburgów w czasach nowożytnych.....	234
12.2. Polowania Habsburgów w XIX wieku.....	236
13. Tytuły członków dynastii Habsburgów.....	239
13.1. Arcyksiążę.....	240
13.2. Oficjalne, skrócone i krótkie tytuły.....	242
13.3. Tytuły roszczeniowe.....	243
14. Habsburgowie wobec reformacji.....	244
15. Habsburgowie jako założyciele i członkowie zakonów oraz fundatorzy i laureaci orderów.....	251
15.1. Świeckie zakony rycerskie.....	251
15.2. Order Złotego Runa – order domowy dynastii Habsburgów.....	253
15.3. Habsburskie ordery zasługi.....	257
16. Tworzenie się potęgi rodowej.....	259
16.1. Powstanie monarchii naddunajskiej.....	267
17. Wychowanie i edukacja.....	269
17.1. Nauczyciele Habsburgów.....	276

17.2. Nauka języków obcych u Habsburgów.....	278
18. Habsburgowie jako miłośnicy muzyki.....	282
18.1. Mecenat muzyki.....	283
18.2. Habsburgowie jako muzycy.....	289
19. Propaganda polityczna cesarza Rudolfa II.....	292
19.1. Media propagandy Rudolfa II.....	293
19.1.1. Patenty.....	293
19.1.1.1. Patenty.....	294
19.1.2. Druki ulotne i „Newe Zeitungen”.....	296
19.1.3. Monety i medale.....	296
19.1.4. Portret.....	298
19.1.5. Dzieła sztuki i budowle.....	301
19.1.6. Literatura pochwalna o Rudolffie II.....	302
19.2. Odbiorcy propagandy.....	304
19.2.1. Stany Rzeszy.....	304
19.2.2. Mieszczañstwo i chłopi.....	307
19.3. Miejsca propagandy Rudolfa II.....	309
19.3.1. Elekcja królewska i cesarska Rudolfa II.....	309
19.3.2. Koronacje i uroczyste wjazdy.....	310
19.3.3. Uroczystości.....	314
19.4. Twórcy propagandy Rudolfa II.....	317
19.4.1. Czynniki wewnętrzne i zewnętrzne.....	317
19.4.2. Wpływ papieża.....	320
19.5. Sztuka w służbie propagandy Rudolfa II.....	322
19.5.1. Działalność budowlana cesarza Rudolfa II.....	322
19.5.2. Kolekcjonerstwo dzieł sztuki jako środek prezentacji władzy.....	324
19.5.3. Podsumowanie.....	327
III. Podsumowanie i wnioski.....	328
IV. Bibliografia.....	333
V. Indeks nazwisk.....	341